

Verdere sanering van loden drinkwaterleidingen dringt zich op

Bijna alle drinkwaterleidingen die vóór 1945 werden aangelegd, zijn vervaardigd uit lood. Na die datum werd voor de distributie van drinkwater meer en meer gebruik gemaakt van koperen leidingen. Niettemin is het gebruik van lood als leidingmateriaal voor drinkwaterinstallaties pas volledig stopgezet rond 1960. In heel wat bestaande gebouwen zijn er dus momenteel nog steeds loden drinkwaterleidingen aanwezig. Het gebruik ervan staat echter ter discussie omdat een aantal instanties al meerdere malen gewezen heeft op de schadelijke gevolgen van lood in drinkwater. De verdere sanering van loden drinkwaterleidingen dringt zich op, ook al omdat er plannen zijn om de drinkwaternorm voor lood in de nabije toekomst gevoelig te verstrengen.

► Drinkwaternorm voor lood

De kwaliteit van het leidingwater wordt door de drinkwatermaatschappijen nauwgezet opgevolgd. Voor de parameter lood geldt momenteel een norm van 50 µg/l voor stromend water en 100 µg/l voor stilstaand water. Deze normen zijn gebaseerd op studies van ondermeer de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). In de praktijk komen echter zelden concentraties voor die hoger zijn dan 10 µg/l.

Indien er toch hogere loodgehaltes in het drinkwater worden waargenomen, is dit meestal het gevolg van het transport doorheen loden leidingen. Het lood komt vooral in het drinkwater terecht wanneer het water relatief lang in de leiding stilstaat. Ook het gebruik van waterverzachters verhoogt de kans dat het loodgehalte in het drinkwater toeneemt. De kalkafzetting in de leidingen zorgt immers voor een bescherm laag waardoor er minder lood in oplossing kan komen. Bij het gebruik van ontharders wordt kalk echter uit het water verwijderd, waardoor deze beschermende film niet meer kan worden gevormd.

► Sanering van loden leidingen

In oudere stadsgedeelten kan de drinkwateraansluiting op de hoofdleiding in de straat nog vervaardigd zijn uit lood. Omdat de drinkwatermaatschappijen streven naar een lager loodgehalte in het drinkwater, werden de laatste jaren de meeste resterende loden leidingen vervangen door leidingen in koper of kunststof. Gezien zij het drinkwater als het ware leveren tot aan het gebouw, is de eigenaar zelf verantwoordelijk voor de leidingen die zich in het gebouw zelf bevinden.

Door verbouwwerken zullen in vele gebouwen van vóór 1960 reeds waterleidingen zijn vervangen. Meestal zijn echter slechts die leidingen vernieuwd die gemakkelijk bereikbaar zijn. Om praktische redenen zijn de leidingen in muren en vloeren meestal niet vervangen. De enige manier om te vermijden dat er lood in het drinkwater terecht kan komen, is het vervangen van alle loden leidingen in de woning. Hiervoor doet men het best beroep op een vakman.

► Loden leidingen detecteren

In principe is het herkennen van loden waterleidingen vrij eenvoudig. Loden leidingen kunnen immers worden herkend aan de grijze kleur; leidingen uit koper zijn roodbruin van kleur.

Bij twijfel kan het nemen van watermonsters uitsluitend brengen over de eventuele aanwezigheid van lood in het leidingwater. Zoals hieronder blijkt, is hierbij de wijze van monstername van groot belang (vooral het feit of er wel of geen doorstroming is). Op eenzelfde aftappunt werden twee verschillende stalen genomen. Het eerste monster werd onmiddellijk genomen; het tweede staal werd genomen na een tweetal minuten doorstroming. De gemeten loodconcentraties bedroegen respectievelijk 75 µg/l en 26 µg/l, wat in beide gevallen lager is dan de geldende drinkwaternormen.

► Gezondheidsrisico's

Lood houdt een risico in voor de gezondheid. Uit de literatuur blijkt dat een blootstelling aan lood van 25 µg per kg lichaamsgewicht als maximaal aanvaardbaar kan worden beschouwd. Dit is in elk geval een veel hogere concentratie dan deze die via het drinken van leidingwater kan worden opgenomen. Het drinken van water uit loden leidingen vormt dus voor volwassenen geen gevaar. Bij de huidige drinkwaternorm van 50 µg/l treden geen nadelige gevolgen op voor de gezondheid.

Volgens recente studies kan een hoog loodgehalte in het leidingwater echter wel nadelige effecten hebben op de ontwikkeling van zuigelingen (kinderen van 0 tot 12 maanden). Onder andere een lager IQ en gedragsstoornissen zijn mogelijk. Voor personen die in een huis wonen met loden drinkwaterleidingen is het aangewezen om gebruik te maken van bronwater bij het aanmaken van flesvoeding. Maatregelen zoals filtreren, koken of de kraan flink laten doorlopen, zijn onvoldoende om het risico te kunnen uitsluiten. Op basis van bijkomend wetenschappelijk onderzoek adviseerde de Wereldgezondheidsorganisatie om de maximaal toelaatbare concentratie lood in het drinkwater te verlagen van 50 µg/l tot 10 µg/l. Dit zou betekenen dat alle loden leidingen op relatief korte termijn zouden moeten worden vervangen.

► EG-Drinkwaterrichtlijn

Eind 1997 is een gemeenschappelijk standpunt bereikt over de herziening van de EG-Drinkwaterrichtlijn (Richtlijn 80/778/EEG). Hierin is onder andere vastgelegd dat de huidige norm voor lood (50 µg/l) in water dat bestemd is voor menselijke consumptie 10 µg/l wordt. Dit niveau moet worden bereikt uiterlijk 15 jaar na het van kracht worden van de Drinkwaterrichtlijn. Er is tevens een interim-waarde van 25 µg/l voorzien die moet worden bereikt 5 jaar na de datum van de inwerkingtreding van deze richtlijn.